

Reactie op consultatie inzake wijzigingen standaard 700.

Leo Straathof RA

Aan: Adviescollege Beroepsreglementering van de NBA

Van: Leo Straathof

Datum: 29 oktober 2021

Geachte leden van het Adviescollege Beroepsreglementering van de NBA,

Hierbij ontvangt u mijn reactie op het consultatiedocument:

Consultatievragen en antwoorden:

1. Heeft u opmerkingen bij de voorgestelde ingangsdata?

Antwoord:

De ingangsdata zijn haalbaar. Met betrekking tot OOB's is voldoende ervaring opgedaan bij het rapporteren over kernpunten van de controle. De onderwerpen fraude en continuïteit kunnen op gelijke wijze worden behandeld.

2. Bent u van mening dat voor andere beursgenoteerde ondernemingen (niet-oob's) de verplichte rapportering over fraude ook al over verslagjaar 2021 zou moeten gelden?

Antwoord:

Nee. Gezien de discussie die gaande is, alsmede bij een mogelijk gebrek aan ervaring met het rapporteren over kernpunten, lijkt 2021 te vroeg.

3. Hoe beoordeelt u de gekozen reikwijdte?

Antwoord:

De gekozen reikwijdte is goed. Uit het consultatiedocument kan ik niet opmaken dat ook over de aard van de onderkende fraude-risico's moet worden gerapporteerd. Om misverstanden te voorkomen adviseer ik om duidelijk aan te geven waarover moet worden gerapporteerd: aard van de onderkende risico's, de aard en omvang van verrichte werkzaamheden, alsmede de bevindingen (uitkomsten van de controle).

Met betrekking tot het rapporteren over de bevindingen is het van belang dat de accountant goed moet nagaan dat de betreffende bevindingen geen afbreuk doen aan de strekking van de controleverklaring. Ik adviseer om hieraan meer aandacht te besteden in de nieuwe standaard.

Reactie op consultatie inzake wijzigingen standaard 700.

Leo Straathof RA

4. Bent u het eens met de verplichte rapportering voor niet-wettelijke controles?

Antwoord:

Ja. Immers, het is van belang dat ook met betrekking tot die controles de verwachtingskloof moet worden gedicht / verkleind.

5. Hoe beoordeelt u de aanpassingen in Standaard 700? Heeft u hierbij specifieke opmerkingen?

Antwoord:

Zie antwoord op vraag 3. Ik adviseer om voldoende guidance op te nemen in de herziene standaard om te voorkomen dat na enige tijd teveel sprake is van “standaardteksten”. Dit risico acht ik groot.

Het is mij niet duidelijk over welke risico's de accountant moet gaan rapporteren: inherente risico's, interne beheersingsrisico's, of risico's op een afwijking van materieel belang. Zie st. 200.13.n. Ik adviseer om dit duidelijk te vermelden. Mijn voorkeur gaat uit naar het rapporteren over de aanpak van inherente risico's.

Omdat de accountant gaat rapporteren over fraude- en continuïteitsrisico's, zal er ook druk gaan ontstaan op de noodzaak om de betreffende risico's toereikend te vermelden in het bestuursverslag. Immers, de accountant kan niet rapporteren over risico's, die de controleklant niet rapporteert. Dit zal leiden tot de nodige discussie met de klant. Hierbij verwijs ik naar de vele rapportages die uitwijzen dat de kwaliteit van bestuursverslagen vaak onvoldoende (klantspecifiek) is. Ik adviseer om meer guidance op te nemen die gaat over het antwoord op de vraag hoe de accountant moet handelen indien de klant de betreffende risico's niet toereikend behandelt in het jaarverslag.

De hiervoor bedoelde guidance vereist ook aandacht voor situaties waarin de controleklant het bestuursverslag alleen deponereert ten kantore van de controleklant.

Ik mis de mogelijkheid om in de controleverklaring te kunnen verwijzen naar bepaalde passages in het bestuursverslag over de betreffende risico's. Is dit een bewuste keuze?

Reactie op consultatie inzake wijzigingen standaard 700.

Leo Straathof RA

In de guidance wordt gesproken over “*de meest significante risico’s*”. Significant is significant! Het is mij onduidelijk wat wordt bedoeld met “*meest*”. Ik adviseer om hierover meer guidance op te nemen in de vorm van bijv. een A-paragraaf.

De voorgestelde rapportage zal indirect leiden tot meer aandacht in de controle voor het afdekken van de betreffende risico’s. De vraag is, of dit voldoende is. Ik ben van mening dat het uiteindelijk gaat om het verzamelen van voldoende en geschikte controle-informatie. In de praktijk merk ik vaak dat de betreffende onderwerpen onvoldoende aandacht krijgen. De diepgang van de analyse in de fase van “risico-analyse & planning” is niet altijd voldoende. Dit blijkt bijv. ook uit onvoldoende professionele oordeelsvorming die, inzake de risico-analyse, blijkt het dossier. Bijv. uit de notulen van de teambespreking. Het zijn vaak “staccato-achtige” notulen zonder diepgang. Een van de oorzaken hiervan is onvoldoende kennis van het businessmodel (st. 315). Men begint de fase van “het inspelen op de onderkende risico’s” vaak zonder voldoende gedocumenteerde kennis van de uitkomsten van St. 315.

In de uitleg wordt o.a. aandacht gevraagd voor professionele oordeelsvorming. Dit is tot op zekere hoogte een rekbaar begrip. Het risico bestaat hierdoor dat de rapportage onvoldoende casus specifieke diepgang krijgt. Dit kan leiden tot ontevredenheid onder de gebruikers van de controleverklaring.

Uiteindelijk gaat het erom dat de inhoud van het jaarverslag en de kwaliteit van de jaarrekeningcontroles worden verbeterd. De verzwaring van de rapportage door de accountant kan leiden tot discussies over de grenzen waarboven jaarrekeningcontroles verplicht zijn. Deze discussie kan ook ontstaan over de kwaliteit van bestuursverslagen. In verband hiermee is het van belang dat de NBA gaat overleggen met de wetgever over o.a. de volgende punten:

- a) Het weghalen van de mogelijkheid om het bestuursverslag alleen ten kantore van de controlecliënt te deponeren.
- b) Het optrekken van de grenzen waarboven een plicht tot jaarrekeningcontrole ontstaat.
- c) De verantwoordelijkheid, voor een goede verslaggeving, van alle actoren in de gehele financiële keten (opstellers, toezichthouders, accountant).

Reactie op consultatie inzake wijzigingen standaard 700.

Leo Straathof RA

6. Bent u het met de geboden keuzevrijheid eens om de vereiste toelichtingen ofwel op te nemen in de aparte secties Fraude en Continuïteit, ofwel, indien van toepassing, in de verplichte rapportering overeenkomstig Standaard 570, de sectie kernpunten van de controle respectievelijk de paragraaf ter benadrukking van aangelegenheden?

Antwoord:

Ja.

7. Bent u het eens dat indien de accountant geen significante risico's heeft onderkend, dit in de desbetreffende secties als zodanig moet worden toegelicht?

Antwoord:

Ja. Immers, dit leidt indirect tot voldoende / extra aandacht van de accountant voor de betreffende risico's. Deze extra aandacht is nodig in het publiek belang. Gezien het feit dat in relatief veel controles een frauderisico aan de orde is, verwacht ik dat het niet vaak zal voorkomen dat niet wordt gerapporteerd over een frauderisico.

Met andere woorden: de accountant moet zich goed bewust zijn van de mogelijke consequenties als hij niet rapporteert over significante risico's.

8. Het benoemen van opmerkingen/bevindingen/observaties is in de tekstvoorstellen niet verplicht voorgeschreven. Bent u van mening dat het melden van belangrijke opmerkingen/bevindingen/observaties, indien relevant, als vereiste in de Standaard moet worden opgenomen?

Antwoord:

Ja. De gebruiker wil niet alleen weten welke werkzaamheden zijn uitgevoerd, maar ook wat de resultaten hiervan zijn. Transparantie is belangrijk om de verwachtingskloof te verkleinen.

9. Bent u het eens dat bij een oordeelonthouding de accountant de secties fraude en continuïteit niet dient op te nemen (paragraaf 29D)?

Antwoord:

Ja. Immers, indien wel wordt gerapporteerd, kan er verwarring ontstaan bij de verstandige leek over de strekking van het geheel in de controleverklaring.

10. Kunt u zich hierin vinden of bent u van mening dat een keuzevrijheid moet worden ingebouwd ten aanzien van de secties waarin de algemene

Reactie op consultatie inzake wijzigingen standaard 700.

Leo Straathof RA

verantwoordelijkheden van management en accountant kunnen worden opgenomen?

Antwoord:

Het nu gedane voorstel is akkoord. Keuzevrijheid kan leiden tot verschillende structuren van de controleverklaring, hetgeen kan leiden tot verwarring.

11. Bent u het eens met de gekozen reikwijdte?

Antwoord:

Nee. Het niet naleven van wet- en regelgeving door de controlecliënt is even belangrijk. Ik constateer dat de accountant vaak wel goed op de hoogte is van de directe wet- en regelgeving, maar niet van de indirecte wet- en regelgeving. Zie o.a. st. 250.2. In de afgelopen jaren zijn diverse problemen naar voren gekomen bij gecontroleerden die betrekking hebben op het niet goed naleven van de indirecte wet- en regelgeving. Daarnaast heeft het niet goed naleven, van indirecte wet- en regelgeving, vaak een frauduleus aspect. Denk hierbij aan de problemen bij Volkswagen omtrent de sjoemelsoftware, niet naleven van milieuwetgeving door schippers (lozing van giftige stoffen), niet naleven van regelgeving op het gebied van dierenwelzijn door slachterijen.

In diverse cursussen, die ik mag verzorgen voor de NBA, constateer ik dat de kennis van st. 250 en van NOCLAR onvoldoende is.

Met andere woorden: het naleven van indirecte wet- en regelgeving vereist meer aandacht.

12. Vindt u dat de verplichte rapportering tevens het risico van niet-naleving van wet- en regelgeving (Standaard 250) moet omvatten?

Antwoord:

Ja. Zie hiervoor.

13. Zijn de aanpassingen in deze Standaard met betrekking tot de rapportering over fraude toepasbaar in uw omgeving? Zo niet, dan graag motiveren en indien mogelijk voorstellen voor aanpassing/verbetering toevoegen.

Antwoord:

Geen antwoord. Sinds enige tijd ben ik geen externe accountant meer.

Reactie op consultatie inzake wijzigingen standaard 700.

Leo Straathof RA

14. Zijn de aanpassingen in deze Standaard met betrekking tot de rapportering over continuïteit toepasbaar in uw omgeving? Zo niet, dan graag motiveren en indien mogelijk voorstellen voor aanpassing/verbetering toevoegen.

Antwoord:

Geen antwoord. Sinds enige tijd ben ik geen externe accountant meer.